

KUMAŞLARIN DUYUSAL ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİNDE KULLANILAN SUBJEKTİF DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Vildan SÜLAR
Ayşe OKUR

D.E.Ü. Müh.Fak.Tekstil Müh.Bölümü, İZMİR

ÖZET

Kumaşların duyuşsal özelliklerinin subjektif olarak değerdendirilmesi, araştırmacıların yıllardır üzerinde çalıştığı ancak önemini yitirmeyen ve geliştirmeye açık bir konudur. Özellikle giysilik kumaşlar söz konusu olduğunda, kumaş tutumunun ya da diğer duyuşsal özelliklerin subjektif olarak değerdendirilmesi daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle, bu yazıda takım elbiselik kumaşlarda tutumu oluşturan yumuşaklık-sertlik, incelik-kalınlık, pürüzlülük-düzgünlük (yüzey düzgünlüğü) özelliklerinin subjektif değerdendirilmesi için tarafımızdan ortaya konan değerdendirme teknikleri tanıtılarak, bu tekniklerin %100 yünlü takım elbiselik kumaşlar üzerindeki uygulaması açıklanmaktadır. Ortaya konan değerdendirme teknikleri kullanılarak elde edilen sonuçlar arasındaki uyum, Kendall uyum analizi ile, subjektif değerdendirme sonuçları arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: duyuşsal özellikler, subjektif değerdendirme, tutum

SUBJECTIVE EVALUATION METHODS USED IN THE DETERMINATION OF TACTILE PROPERTIES OF FABRICS

ABSTRACT

Subjective evaluation of tactile properties of fabrics is a subject on which many researchers have studied for years and which still has importance and is also open to improvements. Especially for suitings, subjective evaluation of fabric handle or of other tactile properties has more importance. For this reason, in this article the subjective evaluation techniques for stiffness, thickness and smoothness which are the components of fabric handle of suitings and which have been introduced by the authors are explained. These techniques are tested on 100% wool worsted suitings. The concordance of subjective test results are investigated by Kendall concordance test and correlation analyses are carried out to examine the relations between subjective results.

Keywords: Tactile properties, subjective evaluation, handle

1.GİRİŐ

Günümüzde ilerleyen teknolojiyle beraber artan kumaş çeşitliliği hem üreticiler hem de son kullanıcılar açısından kumaşların kullanım amacına yönelik olarak değerdendirilmesini ve seçimini zorlaştırmaktadır. Tüketiciler satın alınacak bir kumaş ya da giysi için karar verirken, kumaşa dokunarak değerdendirme yapmaktadırlar. Hızlı ve pratik olan bu yöntem, kumaş üretim sürecinde de kullanılmakta ancak, karar verme şeklinin subjektif olması sebebiyle ciddi kalite varyasyonlarına neden olabilmekte ve zaman zaman tüketicinin giysiden ve kumaştan beklediği tutum ile çelişebilmektedir. Bu önemli sakıncaya rağmen duyuşsal özelliklerin, özellikle de kumaş tutumunun, değerdendirilmesinde tüm dünyada subjektif değerdendirme yöntemleri kullanılmaya devam etmektedir. Bu durumun en önemli sebebi kumaş tutumu gibi duyuşsal özellikleri objektif olarak ölçebilen tek bir cihazın bulunmayışıdır. Bu nedenle tutum açısından birbirine benzeyen kumaşlar üretebilmek ve bunun sürekliliğini sağlayabilmek için subjektif değerdendirmeler yapılması ve bunların objektif ölçümlerle desteklenmesi gerekmektedir. Bu noktadan hareketle, kumaş duyuşsal özelliklerinin subjektif değerdendirmelerle belirlenmesi için herkes tarafından aynı şekilde anlaşılıp uygulanabilen, basit ve pratik standart yöntemlerin geliştirilmesi ihtiyacı doğmaktadır.

Duyuşsal özelliklerin subjektif değerdendirmesi üzerine ilk defa Binns'le 1926'da başlayan çalışmalar bugün hala devam etmektedir. Tamamen kişilerin kararlarına bağlı olan bu değerdendirme şekli, karar veren kişinin psikolojisi, yaşı, cinsiyeti, tecrübesi gibi faktörlerin yanında iklim, moda, kültürel yapı, ekonomik geçmiş, ırksal farklılıklar gibi unsurlardan da etkilenmektedir. Duyuşsal özelliklerin subjektif değerdendirmesi üzerine çalışmalar yapan Dawes ve Owen (Bishop, 1996),